

عنوان مقاله:

بررسی عرفان و تصوف دوره تیموریان ایران با تکیه بر مهم ترین طریقت های تصرف در این دوره

محل انتشار:

هفتمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی ایران (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

مسعود محمدی - استادیار دانشگاه فرهنگیان ایران - تهران

خلاصه مقاله:

تاریخ تصوف ایران در سه دوره کلی قابل بررسی است. دوره اول، شکل گیری و تدوین آن از آغاز تا پایان قرن ششم هجری می باشد. دوره دوم، که با گسترش عرفان عملی و کمال عرفان نظری و ادبی تا پایان قرن هشتم همراه بود و دوره سوم، از پایان قرن هشتم به بعد است که توأم با رکود و تطور تصوف و عرفان بود که علیرغم گسترش کمی از نظر کیفی به بالندگی نرسید. تصوف دوره تیموری (قرن نهم هجری) دارای تفکری نو گرایانه بود. متصوفین این دوره می کوشیدند با تکیه بر مسایل بدعت آمیز و جدید موضوعات بی سابقه ای را عرضه کنند؛ مثلاً فضل الله حروفی با ترکیبی از اندیشه های بدعت آمیز فرقه های کهن اسلامی و افکار مسیحی و یهودی، نظریه نوینی را بر پایه اعداد و حروف بنا نهاد؛ یا یک فقیه بر جسته شیعی مانند ابن فهد حلی، که سعی داشت کرامت های ظاهری را از طریق علوم غریبه نشان دهد. شاخصه دیگر تصوف در این دوره ظهور مشرب ها و طریقت های گوناگونی بود که در قالب مذاهب تشیع و تسنن جلوه می نمود. مساله اساسی این پژوهش بررسی زمینه ها و علل گسترش تصوف و قالب ها فکری و مذهبی حاکم بر آنها با استناد به برخی از مهم ترین طریقت ها ی این دوره است، که با روش توصیفی و تاریخی و با هدف بررسی تحولات و دگرگونی های فکری خصوصاً از بعد گرایش های مذهبی و اجتماعی در قرن نهم هجری انجام می گیرد. نتیجه اینکه تصوف این دوره علیرغم تنوع و تکثر و گسترش کمی آن از تکامل باز ماند ولی با نزدیکی به تشیع آن را در رسمیت و غلبه بر تسنن رسمی در دوره صفویه کمک کرد.

کلمات کلیدی:

تصوف، تیموریان، حروفیه، بکتاشیه، نوربخشیه، مشعشعیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1380516>

